

ĐẠI SỨ QUÁN HỢP CHỨNG QUỐC HOA KỲ PHÒNG THÔNG TIN-VĂN HÓA

Tầng 3, Rose Garden Tower, 6 Ngọc Khánh St., Hà Nội
Tel: 831-4580 * Fax: 831-4601 * Email: irchano@pd.state.gov

**Tạp chí Điện tử của Bộ Ngoại giao Hoa Kỳ
Những Vấn đề Toàn cầu, Tập 8, Số 2, Tháng 6/2003**

NHỮNG NỖ LỰC CHỐNG LẠI NẠN BUÔN NGƯỜI

GIẢI PHÓNG NHỮNG CẬU BÉ ĐÁNH CÁ Ở GHANA

Tiến sỹ Ernest Taylor

Giám đốc dự án của Tổ chức Di cư Quốc tế ở Accra, Ghana

Lần đầu tiên tôi nhìn thấy những cậu bé trên những con thuyền ở hồ Volta là vào tháng 4 năm 2002. Công việc nặng nhọc dưới điều kiện làm việc khắc nghiệt đã làm mất đi sự vui vẻ và sức sống của những khuôn mặt trẻ em khoẻ mạnh, hạnh phúc. Vẻ mặt của những cậu bé bị bán làm nô lệ ở những làng chài này thật là vô cảm, cơ thể phát triển còi cọc vì suy dinh dưỡng và không được chăm sóc chu đáo.

Tôi nghĩ rằng trí óc và tinh thần của các em cũng bị “đói” - một kiểu đói khác. Bị cưỡng bức lao dịch, thiếu sự chăm sóc yêu thương của gia đình, các em bị chấn thương nặng nề về mặt tinh thần. Tôi nhận thấy các em không có khả năng giao tiếp như những đứa trẻ bình thường khoẻ mạnh khác. Tôi hỏi các em “Các cháu có muốn về nhà với gia đình không?”. Nhưng tôi phải hỏi đến vài lần thì các em mới trả lời, cứ như thể các em đã quá quen với việc bị sai bảo, đến mức mất khả năng nói cho mình và nói về những mong muốn của mình nữa.

Sau khi đã hiểu câu tôi hỏi, các em nói “Có ạ”. Các em muốn trở về, dù chỉ là quay lại chính cái gia đình đã vô tình đẩy các em vào cảnh lao động bắt buộc này. Có lẽ cha mẹ các em không biết rằng ngày nào con mình cũng bị đánh thức dậy từ lúc tờ mờ sáng để đi lên thuyền đánh cá. Có lẽ họ không hình dung được con họ hôm nào cũng phải kéo lưới cho đến xẩm tối. Có lẽ người ta đã bảo với họ rằng con họ sẽ được chăm sóc và giáo dục, đồng thời sẽ được học một nghề nào đó để đem lại cho chúng một tương lai tốt hơn.

Hiện tượng này được gọi là “sắp xếp lao động cho trẻ em” ở châu Phi, và nó là một tập quán được người ta chấp nhận từ lâu. Trải qua nhiều thế hệ, cha mẹ đã gửi con cho một người bà con hay một người bạn tin cậy để họ nuôi nấng. Nói chung thì người ta tin rằng con mình sẽ được chăm sóc và nuôi dạy một cách hợp lý. Tuy nhiên, trong vòng 40 năm qua, những kẻ buôn người chỉ biết đến lợi nhuận đã khai thác sự bần cùng của khu vực này và đã lợi dụng tập quán trên để trục lợi cá nhân.

Kể từ khi chúng tôi bắt đầu công việc giải phóng cho những cậu bé ở các làng chài, người dân Ghana đã dần nhận thức được về hoàn cảnh đáng thương của những cậu bé này. Năm ngoái, chúng tôi đem theo một đoàn quay phim đến làng chài, và một bộ phim tài liệu về cảnh đời của những cậu bé ấy đã được chiếu trên kênh truyền hình toàn quốc vào tháng 12 năm 2002. Một số bậc cha mẹ khi biết được về số phận của con mình đã tự đi tìm con mình để đem chúng trở về.

Đối với chúng tôi, đó quả là một phần công việc rất khó khăn của dự án này. Một số cậu bé không biết mình đến từ đâu, thậm chí không nhớ tên gia đình của mình. Chúng tôi phải thu thập ảnh của các em và cố gắng tìm xem bố mẹ hay người thân của các em ở đâu. Nhưng trong khi tiến hành công việc, tôi mới nhận thấy một điều là những điều kiện khiến cho các em phải rời khỏi gia đình chẳng hề thay đổi. Một số các bậc cha mẹ sợ hãi không muốn nhận con về vì họ cũng chẳng có điều kiện để chu cấp cho chúng. Tôi đã chứng kiến những gia đình sợ rằng họ sẽ bị trừng phạt vì đã để con mình ra đi. Nhiều khi nỗi sợ đó còn lớn hơn cả tình yêu thương tự nhiên mà bố mẹ dành cho con cái. Phải chứng kiến điều này quả là một việc đau lòng.

Họ nói với tôi “Nếu các anh giúp chúng tôi chăm sóc cho chúng thì chúng tôi rất vui lòng nhận chúng về”. Và đó là điều mà chúng ta phải làm, và sẽ cố gắng làm, thông qua nhiều khoản trợ giúp và chương trình tín dụng quy mô nhỏ. Chúng ta phải giúp họ tìm cách tạo được nguồn thu nhập nuôi sống gia đình.

Trong khi chúng ta phải giúp đỡ các gia đình, dự án của chúng tôi cũng cố gắng giúp những ngư dân tìm ra một hướng làm ăn khác không sử dụng lao động trẻ em. Chúng tôi cần phải giúp họ tìm một cách đánh cá khác, hoặc một công việc nào đó khác tạo ra thu nhập, để họ không phải sử dụng lao động trẻ em. Điều này cần rất nhiều sự hỗ trợ về tài chính cũng như về chính sách của chính phủ.

Khi lần đầu tiên chúng tôi đến những làng chài này để tìm các em và xem chúng tôi có thể làm gì để giải thoát cho các em, tôi nhận thấy những ngư dân - những chủ nô lệ - không hề nghĩ là mình làm điều gì sai khi sử dụng lao động trẻ em trên thuyền của mình. Theo suy nghĩ của họ thì các bậc cha mẹ cần tiền, còn họ thì cần có người để giúp họ kéo lưới. Họ không nghĩ rằng điều họ làm là sai trái. Trên thực tế, họ còn nghĩ rằng họ đang góp phần xóa đói giảm nghèo.

Do đó, nếu chúng ta nói với họ rằng điều họ làm là sai, thì họ sẽ không hiểu. Bạn cần phải chỉ ra rằng họ đang sử dụng con cái của người khác để chăm sóc chính con cái của họ, trong khi con họ lại không phải đi đánh cá. Tôi nói với họ: “Các anh gửi con đến trường học ở thành phố để sau này chúng có được một tương lai tốt, thế mà các anh lại nỡ để cho con của người khác phải làm việc trong thời tiết giá lạnh ban đêm và sáng sớm ở trên hồ để đánh cá cho các anh, để các anh có tiền chu cấp cho việc học hành của con mình ở thành phố. Chẳng lẽ các anh không thấy điều đó là bất công và dã man ư? Chẳng lẽ các anh không thấy các anh đang huỷ hoại tương lai của những đứa trẻ tội nghiệp kia để phục vụ cho tương lai của con mình ư? Các anh hãy thử nghĩ mà xem”.

Vâng, chỉ đến khi đó những ngư dân này mới nhận thức ra rằng họ đã làm một điều không phải. Họ nhận ra rằng có một điều gì đó sai cơ bản trong lẽ lỗi của mình.

(Những quan điểm nêu ra trong bài báo này là của tác giả và không nhất thiết phản ánh quan điểm hay chính sách của Chính phủ Hoa Kỳ).

Bài viết có trên Internet tại:

<http://usinfo.state.gov/journals/itgic/0603/ijge/gj06.htm> *(tiếng Anh)*

http://vietnam.usembassy.gov/wwwhta95_5.html *(tiếng Việt)*